

KÚRIA

Bfv.I.922/2014/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év január hó 7. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék 1.B.773/2010/174.számú ítéletét és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.760/2013/24. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Nyíregyházi Törvényszék a 2013. július 1. napján meghozott 1.B.773/2010/174.számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntettében [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], 4 rendbeli közokirat-hamisítás büntettében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés b) pont], közokirat-hamisítás büntettében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [1978. évi IV. törvény 276. §], bűnsegédként elkövetett csalás büntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés b) pont], bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás

büntetésében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [1978. évi IV. törvény 276. §]. Ezért őt - halmazati büntetésül - nyolc év börtönbüntetésre és öt év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Egyben elrendelte a Nyíregyházi Városi Bíróság 17.B.422/2008/20. számú ítéletével kiszabott hat hónap börtönbüntetés végrehajtását, és az I. rendű terhelttel szemben 56.994.550.- forintra vagyonek Kobzást rendelt el. A bíróság rendelkezett a járulékos kérdésekről és további terheltek büntetőjogi felelősségéről is.

A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a 2014. február 24-én jogerőre emelkedett Bf.I.760/2013/24. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét **az** I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: a Nyíregyházi Városi Bíróság 17.B.422/2008/20. számú ítéletével kiszabott hat hónap börtönbüntetés végrehajtásának elrendelését, valamint a vagyonek Kobzást mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelthez vonatkozó részében helyben hagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen **az** I. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt - tartalmilag - a Be. 416. § (1) bekezdésének b) és c) pontjaiban meghatározott okokból, arra hivatkozva, hogy a büntetőjog más szabályának a megsértése miatt vele szemben törvénysértő büntetést szabtak ki, valamint eljárási szabálysértés történt, mert az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt [Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pont]. Ez utóbbi indokaként felhozta, hogy az elsőfokú bíróság eljáró tanácsának elnöke a X. és XI. rendű terheltek sógorával ismeretségi viszonyban áll, ezért velük szemben nem is rendelt el vagyonosodási vizsgálatot; IV. rendű terhelt pedig a bíró testvérével rendszeresen találkozott és az ügyről beszélt. Ezeket a körülményeket az I. rendű terhelt állítása szerint azonnal jelezte a bíróságokon, de nem történt intézkedés. A tanácselnök az ítélet indokolásakor azt is kijelentette, hogy a magas ítéletet köszönjék meg az I. rendű terhelteknek. A védekezéshez fűződő joga is sérült, a több évig tartó tárgyalás alatt érdekében egyetlen védő sem szólalt fel, indítványt sem terjesztettek elő.

Sérelmezte, hogy az időközben hatályba lépett új Btk. ellenére a bíróságok a kedvezőtlenebb szabályokat alkalmazták vele szemben. Mindemellett a büntetés mértékét is kifogásolta, mivel korábban soha nem volt még büntetés-végrehajtási intézetben, és annak ellenére, hogy egyedül ő vette fel a kapcsolatot a kárenyhítés érdekében a sértettel, mégis igen súlyos büntetést kapott.

Ezért a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, illetőleg a megtámadott határozatok megváltoztatását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.1120/2014/1. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, míg az anyagi jogi érvekkel összefüggő részében alaposnak ítélte. Álláspontja szerint az I. rendű terhelt terhére rótt: csalásként, közokirat-hamisításként, illetőleg magánokirat-hamisításként helyesen értékelt cselekményei, illetőleg a bűnhalmazat esetében irányadó törvényi büntetési tétel keretei nem változtak, ezért a jogi minősítés megváltoztatása nem teszi szükségessé a terhelttel szemben a kiszabott büntetés mértékének a megváltoztatását. Ugyanakkor a feltételes szabadságra vonatkozó szabályok az új Btk. szerint kedvezőbbek. Ezért a terhelt cselekményeinek jogi minősítését érintő részében az ítélet megváltoztatását, annak megállapítását, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, és **az** I. rendű terhelt a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, egyebekben a határozatokat hatályukban tartsa fenn.

A Kúria a támadott határozatokat a felülvizsgálati indítvány keretei között, a terhelt Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontjára alapított hivatkozására figyelemmel vizsgálta felül. A felülvizsgálat e törvényes okaira hivatkozást az indítvány indokai nem támasztották alá, az eljárási szabályok megszegésének kifogásolása a jogszabály téves értelmezésén alapult.

Azok az eljárási törvénysértések, amelyekre a felülvizsgálati eljárásban eredménnyel hivatkozni lehet - zártkörű törvényi taxációval szabályozottak [Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pontja]. Az indítványban hivatkozott eljárásjogi támadások közül a felülvizsgálati okok körébe csupán a kizárt bíró eljárására [Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontja] sorolható. Eszerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

A Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja értelmében bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata szerint alkotmányos követelmény, hogy a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány. Az indokolás [46] bekezdésében írtak szerint ez a követelmény akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, amelyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.

Az alapügy irataiból megállapíthatóan az első fokú eljárásban az I. rendű terhelt a tanács elnökével szemben a Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti kizárási okra utaló bejelentést nem tett. Sem a másodfokú eljárásban, sem felülvizsgálati indítványában nem jelölt meg olyan körülményt, mely azt valószínűsítene, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről az első fokú határozat meghozatala után szerzett tudomást.

A felülvizsgálati indítványnak az elsőfokú bíróság tanácselnökének kizártságára hivatkozása alaptalan.

A védők passzivitására, a védői munka színvonalának kifogásolására utaló részében pedig a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt, ez a hivatkozás nem alapozza meg rendkívüli jogorvoslat igénybevételét.

A Kúria a megtámadott a határozatokat a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt esetleges eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta.

Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a törvényben foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Az 1978. évi IV. törvény 37. §-ában meghatározott büntetési célok és a 83. §-ában, valamint a 85. §-ában írt büntetéskiszabási elvek a büntetések kiszabásának a bíróságok által mérlegelendő kereteit határozzák meg, kifejezett tételes rendelkezést az egyes terheltek büntetésének kiszabásával kapcsolatban nem tartalmaznak.

Így törvénysértő minősítés vagy más anyagi jogsértés hiányában önmagában a törvényes keretek között kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, ahogy az eljárási bíróságok által a büntetés kiszabása során értékelte egyéb enyhítő és súlyosító körülmények sem. Ebből következően a felülvizsgálati indítványban megjelölt enyhítő körülmények értékelése - a jogi minősítéssel összhangban lévő törvényes keretek

között kiszabott büntetés esetén - a felülvizsgálatra nem ad alapot. Ezek a körülmények a felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálat alapjául nem szolgálhatnak, ezek újraértékelésére sem kerülhet sor, az ezen okokra alapított felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt.

A Btk. 2. § alkalmazásának elmulasztását sérelmező részében is alaptalan a felülvizsgálati indítvány. E körben a Kúria nem osztotta a Legfőbb Ügyészség ezzel kapcsolatos álláspontját.

A büntetés felülvizsgálatára a büntetőjog más szabályának - így a Btk. 2. § - megsértése miatt is csak akkor kerülhet sor, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik [BH. 2012.239.].

Függetlenül attól, hogy a Btk. 38. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítéletben megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, a büntetés kiszabása alatt továbbra is a büntetés nemére és mértékére vonatkozó ítéleti rendelkezést kell érteni; a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása továbbra sem a büntetés kiszabásának része.

Ennek a Kúria 4/2013. (X. 14.) BK véleménye sem mond ellent. A kollégiumi vélemény szerint a határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik.

Annak eldöntésekor, hogy a két szóba jöhető büntető törvény közül az elkövetőre nézve melyik a kedvezőbb, a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos törvényi rendelkezéseket is össze kell vetni; tehát a vélemény sem a büntetés kiszabásának, hanem a cselekmény elbírálásának körébe tartozóként értékelte a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározását.

A terhelttel szemben kiszabott büntetés neme és mértéke törvényes; a Legfőbb Ügyészség sem a büntetés nemét és mértékét találta törvénysértőnek.

Miután a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti kettős feltétel - az anyagi jogi törvénysértéssel összefüggésben a büntetés törvénysértő volta - nem volt megállapítható, ezért a felülvizsgálati indítványnak, valamint a Legfőbb Ügyészség indítványának erre vonatkozó része sem foghatott helyt.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a Be. 426. § alapján a megtámadott

határozatokat **az** I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. január 7.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő